

NVE

Stord	28.11.2023
Dykkar ref.	202201708-4
Vår ref.	155725/1
Arkivnr.	
Saksbehandler	ANDRESEN MAGNE
Sider	5

Tilbakemelding på høringsuttalelser Blåfalli Fjellhaugen

Vi viser til høring av oppdatert kunnskapsgrunnlag for Blåfalli Fjellhaugen, der NVE har mottatt høringsuttalelser fra Statsforvalteren i Vestland, Vestland fylkeskommune og Kvinnherad kommune. Nedenfor følger Sunnhordland Kraftlag (SKL) sine kommentarer til innkomne uttalelser.

Statsforvalteren i Vestland

Statsforvalteren skriver:

«I det oppdaterte kunnskapsnotatet er fagrapporten for naturmiljø og naturmangfold frå 2014 vurdert i høve til den nye og no gjeldande rettleiaren frå Miljødirektoratet M1941. Vårt inntrykk er at kunnskapen om naturmiljø/naturmangfold som no ligg føre er i tråd med dagens metodikk, og vi ser ikkje nokon vesentlege manglar.»

Fagrapporten for fisk og ferskvassbiologi er òg vurdert etter nye metodikkkrav. Det er gått lang tid sidan prøvefiske/feltinnsamlingar, og ideelt sett ville det vore ein føremon med nye feltinnsamlingar. Vi trur likevel at den faglege vurderinga sist, og den nye gjennomgangen, tilseier at det er tilstrekkeleg kunnskap til å vurdere verdigrunnlag og konsekvensar. Vi har ut frå dette ikkje vesentlege merknader til konsekvensutgreiinga for vassmiljøet.»

Som oppsummering står det i uttalen at

«Statsforvaltaren har ikkje vesentlege merknader til det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget for Blåfalli Fjellhaugen kraftverk.»

SKLs kommentar

SKL registrerer at Statsforvalteren i Vestland mener det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget er i tråd med gjeldende metodikk og gir tilstrekkelig kunnskap om tiltaket.

Vestland fylkeskommune

Vestland fylkeskommune kommenterer kulturminne, friluftsliv og vannmiljø i sin uttale

For tema kulturminne uttaler fylkeskommunen at det er *«utelukkande positivt for tuftene som ligg ved sørenden av Vetrhusvatnet»* at bekkeinntak Krokavatn er tatt ut av prosjektet.

Videre viser fylkeskommunen til vedtak i forbindelse med høringen av tiltaket i 2015 der de sier:

- «Det vert ikkje stilt krav om arkeologisk registrering, då potensialet for funn av automatisk freda kulturminne vert vurdert som lågt. Området er i stor grad påverka av utbygging frå før og røygater/vassoverføringar vil i all hovudsak gå i tunnel»
- «Dersom det i samband med gravearbeid vert avdekt automatisk freda kulturminne, må tiltaka justerast eller eventuelt leggjast fram for Riksantikvaren som rette dispensasjonsmynde.»

Fylkeskommunen har ingen kommentar til tema friluftsliv

Når det gjelder vannmiljø, uttaler fylkeskommunen at grad av påvirkning vil være uendret, med unntak av bekkestrekningen ved Krokavatn der bekkeinntaket er tatt ut. Fylkeskommunen presenterer ingen kommentarer til det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget

SKLs kommentar

SKL registrerer at Vestland fylkeskommune mener det er positivt at bekkeinntak Krokavatn er tatt ut av prosjektet, og at de utover det ikke har merknader til det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget.

Kvinnherad kommune

Kvinnherad kommune skriver i oppsummeringen av uttalelsen at de er enige med NVEs innstilling fra 2015 om at nytten ved tiltaket er større enn ulempene og at kommunen er positiv til tiltaket.

Kommunen har flere merknader i sin uttale, og vi har gruppert disse:

1. Kommentarer til prosessen
2. Samlet vurdering av konsekvensene på naturmiljø
3. Endringer fra 2015 til i dag
4. Økonomiske ytelser til Kvinnherad kommune
5. Minstevannføring bekkeinntak
6. Lokal tilgang på kraft

1. Kommentarer til prosessen

Kvinnherad kommune påpeker at det har gått 8 år siden søknaden ble sendt på høring, og at det har vært store utskiftninger i både kommunestyret og administrasjonen i perioden. Kommunen kritiserer NVE for manglende tilgang på sakens dokumenter.

Kvinnherad kommune informerte SKL før sommeren 2023 om at de ikke hadde tilgang på dokumentene som var på høring (Oppdatert kunnskapsgrunnlag med vedlegg, 2023), og SKL sendte derfor disse til kommunen medio juni 2023. Etter at

Kvinnherad kommune sendte sin høringsuttale (datert 31.8.23) er SKL gjort kjent med at kommunen heller ikke hadde tilgang på konsesjonssøknaden (2014) med konsekvensutredninger og vedlegg. Høringsuttalelsen er dermed gitt uten kjennskap til opprinnelig konsesjonssøknad med konsekvensvurderinger og vedlagte fagrapporter.

2. Samlet vurdering av konsekvensene på naturmiljø

Kvinnherad kommune etterlyser en samlet vurdering av tiltakets konsekvenser på naturmiljø i vassdraget, og ber NVE vurdere behovet for ytterligere utredninger for å kunne gjøre en forsvarlig vurdering av konsesjonssøknaden.

Slik vurdering er gjennomført og presentert i konsesjonssøknaden (2014) med tilhørende konsekvensutredning og fagrapporter. NVE skriver i sin innstilling til Olje- og Energidepartementet (3.11.2015):

Konsekvensutredningen for søknad om bygging av Blåfalli Fjellhaugen kraftverk, sammen med eksisterende kunnskap, høringsuttalelser og tiltakshavers kommentarer til disse, gir tilstrekkelig informasjon til å kunne avgi innstilling i saken.

Det oppdaterte kunnskapsgrunnlaget med tilhørende fagrapporter som nå har vært på høring, presenterer justeringer i prosjektet og oppdaterte konsekvensvurderinger i tråd med alle gjeldende krav i metodikk og lovverk.

SKL mener det samlede kunnskapsgrunnlaget som er lagt fram, dvs. konsesjonssøknaden (2014) og oppdatert kunnskapsgrunnlag (2023), gir tilstrekkelig informasjon til myndighetene for å kunne fatte vedtak i saken.

Effektkraftverk

Kommunen ber om vurderinger av konsekvensene av at det etableres et effektkraftverk i vassdraget. Kommunen siterer kilder som beskriver mulige konsekvenser av raske endringer i vannstand (magasin) og vannføring (elv). Kommunen etterspør også konsekvensene av økt tunnelverrsnitt/installert effekt.

Som nevnt er dette utredet. Samtlige reguleringsmagasin i Blådalsvassdraget har store reguleringshøyder og er brepåvirket. Artsmangfoldet av fugl, fisk og bunndyr er begrenset, og artene har eksistert sammen med reguleringene i lang tid. Blåfalli Fjellhaugen får inntak i reguleringsmagasinet Midtbotnvatn og utløp i reguleringsmagasinet Fjellhaugvatn. Det er ikke søkt om endring i reguleringsgrensene. Magasinfyllingskurvene presentert i oppdatert kunnskapsgrunnlag viser små forskjeller både mellom dagens situasjon (før utbygging) og opprinnelig søkt alternativ(2014), og mellom opprinnelig søkt alternativ(2014) og justert alternativ(2023). Elvestrekninger blir ikke berørt av effekt/kapasitetsøkningen ved at både inntak og utløp fra kraftverket er i eksisterende reguleringsmagasin.

Samlet volum tunnelmasser i prosjektet er uendret, ved at økt tunneltverrsnitt oppveies av at bekkeinntak Krokavatn tas ut av prosjektet.

Landskap og friluftsliv

Kvinnherad kommune omtaler at Blådalsvassdraget er mye brukt til friluftsliv i kommunen, og trekker fram NVE og Miljødirektoratet sin rapport 49/2013 «Vannkraftkonsesjoner som kan revideres innen 2022» der vassdraget ut fra metodikken er plassert i kategori 1.1.

Veiene som er etablert i forbindelse med SKL sine kraftanlegg gjør at vassdraget er blitt en innfallsport for friluftsliv og camping i området. Blåfalli Fjellhaugen gir tilnærmet ingen endring i opplevelsen av landskapet i området og er ikke ventet å gi konsekvenser for friluftslivet i driftsfasen. I anleggsfasen er det viktig å kombinere hensyn til fremdrift og HMS med allmennhetens bruk av området. Temaet er grundig omtalt i konsesjonssøknaden (2014).

Som kommunen skriver, ble Blådalsvassdraget plassert i kategori 1.1 i NVE og miljødirektoratets sin rapport 49/2013 fra 2013. Det er en metodisk konsekvens av rapportens vurdering av temaet «landskap/friluftsliv» kombinert med rapportens antagelse om at landskapsopplevelsen kan forbedres ved å ilegge magasinrestriksjoner som «*antas å gi lite krafttap*». SKL vil påpeke at denne rapporten er en skrivebordstudie fra 2013 som ikke har vært på høring, verken hos oss som regulant eller andre som f.eks statsforvalter, fylkeskommuner eller kommuner.

Gjeldende vannforvaltningsplan for Vestland ble vedtatt i Vestland fylkesting 16.3.2022. I planen er det presisert at vassdraget ikke er prioritert for vilkårsrevisjon. Klima- og miljødepartementet godkjente oppdatert regional plan for vassforvaltning i vassregion Vestland 31.10.2022. Godkjenningen har eget vedlegg med oversikt over vannforekomster med miljømål som kan medføre krafttap, der ingen vannforekomster i Blådalsvassdraget er nevnt.

3. Endringer fra 2015 til i dag

Kvinnherad kommune skriver at det har skjedd store endringer i samfunnet fra prosjektet sist var på høring og til behandling i NVE. Det nevnes endringer i kraftmarkedet, hvordan kraftanleggene driftes, samt mangel på kraft og økt forbruk/elektrifisering. Endret fokus fra klimakrise til klima- og naturkrise løftes også fram.

En ny virkelighet med økt effektbehov er blitt mer allment kjent enn det var i 2014. Det samme gjelder verdien av å videreutvikle eksisterende anlegg slik at de blir brukt på en enda bedre måte. SKL mener utviklingen de siste årene gjør det enda tydeligere at Blåfalli Fjellhaugen er et godt og viktig prosjekt for både kraftsystemet og samfunnet som helhet.

4. Økonomiske ytelser til Kvinnherad kommune

Kvinnherad kommune etterspør hvilke økonomiske vederlag kommunen får som følge av tiltaket. Kommunen legger stor vekt på at lokalsamfunn som «*blir utsett for slike naturinngrep*» med påfølgende konsekvenser skal kompenseres. Det omtales også at manglende økonomiske ytelser til lokalsamfunn/vertskommuner kan gi økt motstand mot slike prosjekt.

Det er Stortinget som vedtar rammene for hvordan verdiene fra kraftproduksjon skal fordeles mellom staten, vertskommune og eiere, og SKL følger disse. Kvinnherad kommune er av kommunene i Norge som mottar mest konsesjonskraft som følge av de store kraftanleggene i kommunen. Det største bidraget kommer fra SKL sine Blåfalli-anlegg. Som kommunen selv skriver forventes økningen i ytelser som følge av Blåfalli Fjellhaugen å være beskjeden, noe kommunen reagerer på. SKL kan forstå kommunens ønske om økonomiske ytelser, men når dette kobles til inngrep og tap av naturverdier vil vi minne om at Blåfalli Fjellhaugen utnytter eksisterende reguleringer, bruker svært lite nytt vann og har både små og få nye inngrep.

5. Minstevannføring bekkeinntak

Kommunen er positive til at foreslått minstevannføring i fra bekkeinntakene Verahaugen og Kvanngørhorga er i tråd med NVEs innstilling (2015)

6. Lokal tilgang på kraft

Kommunen ønsker å sikre tilgang på kraft for etablering av næring, og mener deler av krafta fra Blåfalli Fjellhaugen skal bli tilgjengelig for lokale aktører

Kraftsystemet er komplekst med ulike typer både produksjonsanlegg og forbrukere, samt flere nettnivå; transmisjonsnett, regionalnett og distribusjonsnett. Tilgangen på kraft påvirkes av alle disse forholdene. SKLs bidrag i dette er robust kraftproduksjon der Blåfalli Fjellhaugen gir økt tilgang på kraft, økt forsyningssikkerhet og stabilitet i kraftnettet.